

سرمقاله

مشکلات درونی، مهمترین تهدید برای دولت افغانستان

محمد رضا هویدا

مهمترین مشکل دولت های افغانستان در عموم و خصوصا سه دولت اخیر در افغانستان، بحران عمیق در درون این دولتها بوده است. مشکلات درونی دولت های افغانستان در طول تاریخ حد اقل صدساله اخیر باعث تمامی بدبختی ها، جنگ ها، نابسامانی ها و بحران های کشور بوده و هست. دولت های افغانستان، چه دولت های شاهی و دموکراتیک، و چه طالبان و مجاهدین و در نهایت دولت های جمهوری اسلامی در افغانستان، همه به مشکلات جدی در داخل و درون خود مواجه بوده اند. فراقگنی ها در دولت های افغانستان نیز به دلیل پوشانیدن واقعیت ها، ضعف ها درونی و کاستی های داخلی صورت می گیرد. یکی و از مهمترین عوامل سقوط حاکمیت دولت دموکراتیک افغانستان، تضادها، اختلافات و تقایص داخلی در این دولت بود، همچنان که دولت مجاهدین بیش از هر چیزی از ضعف ها و نابسامانی های داخلی سقوط کرد تا قدرت و حملات طالبان.

آنچه امروز مایه نگرانی برای جامعه جهانی و مردم افغانستان است، وجود ضعف ها، کاستی ها و نابسامانی ها در داخل دولت افغانستان است. تا قدرت طالبان و دیگر گروه های مخالف دولت افغانستان که در جنگ علیه این دولت به سر می برند، وجود دو گروه با قدرت تقریبا مساوی در راس دولت که از یک انتخابات پیرش برانگیز بیرون شده اند و زمام امور مردم را در دست گرفته اند، اولین مشکل این دولت است. این مشکل به اندازه ای بزرگ بوده که بسیاری از اولویت های دولت تنها به خاطر همین مسئله لاینحل باقی مانده است. یکی از تبعات این مشکل کار پارلمان در وقت غیر قانونی و اضافی است که بحران مشروعیت دولت را چند برابر کرده است.

فساد اداری حاکم بر دولت افغانستان، بیشتر از آن چیزی است که در خبرها و یا گزارش های سازمان های بین المللی به نشر می رسد. فساد اداری چنان بر زندگی مردم افغانستان سایه افکنده است که هیچ امری را بدون آثار فساد اداری در دولت افغانستان نمی توان یافت. از جاده های بین شهری گرفته تا تاشساره ها و از مکتب های خیالی گرفته تا فساد حاکم بر شهرداری ها و قراردادهای وزارت خانه ها، بدون آثار فساد اداری دیده نمی شوند.

بحران انتخابات نتیجه کاستی ها و مشکلات داخلی دولت گذشته بوده که به صورت یک انتخابات مشکل دار بروز کرد و دولتی را شاهد هستیم که توسط یک قرارداد و تفاهم میان دو تیم مدعی پیروزی به وجود آمده است. به هیچ صورت نمی توان مشکلات انتخابات و پیامدهای آن را به طالبان و یا هر گروه مخالف و یا حتا به کشورهای خارجی و سازمان های استخباراتی ربط داد.

آمار افراد طالبان در طول سال های گذشته هرگز به اندازه ای نبوده که دولت افغانستان نتواند با آنها مبارزه کند. هیچگاه شمار افراد طالبان بیشتر از دولت افغانستان نبوده و حتا به یک سوم نیروهای نظامی دولت افغانستان نیز نمی رسد، ولی ضعف های دولت های افغانستان در گذشته و حال باعث شده اند تا طالبان روز به روز به شمار و قدرت خود بیافزایند. تصمیم های اشتباه و غیر منطقی دولت های گذشته و فعلی در برخورد با طالبان بوده اند که یک گروه شکست خورده و درمانده را به یک گروه پر قدرت و مدعی تبدیل کرده است. نه تنها گروه طالبان، بلکه گروه تروریستی داعش نیز با استفاده از همین مشکلات درونی دولت افغانستان توانسته استفاده کرده و در افغانستان عرض وجود نماید. اختراها و هشدارهایی که در چند سال گذشته نسبت به حضور داعش در افغانستان داده شد، و نادیده گرفته شدن همه آنها و حضور داعش بزرگترین گواه بر این است که دولت های گذشته و حال افغانستان به وظیفه شان در برابر حفاظت شهروندان از تهاجم گروه های تروریستی نتوانسته اند عمل کنند. دولت افغانستان برای ادامه بقا هیچ راهی به جز مبارزه با مشکلات درونی و ضعف ها داخلی و کاستی های خودش ندارد. در صورتی که این مشکلات ادامه داشته باشد، آینده روشنی برای دولت نمی شود.

سال ۱۳۹۴ به پایان خود رسید. در این سال، مردم افغانستان آرزوهای زیادی داشتند. آرزوهای که بر باد رفت. بسیاری آرزوهای خود را در کوله بار خود گذاشتند و با خود به آن به کشورهای دیگر بردند. بسیاری ها، در گودال مرگ گرفتار آمدند و آرزوهای خود را در زیر خاک برد. آن های که زنده مانده اند کمتر امیدهای خود را از دست دادند. آرزوی خود دارد. زیرا، پیش بینی می شود که سال پیش رو، همانند سالی که گذشت پر چالش باشد. در نوشتار کنونی سعی می کنم بخش های مهم زندگی شهروندان کشور را در سالی که گذشت مورد کنجکاوی قرار دهم.

سال ۱۳۹۴، افغانستان با بحران مهاجرت مواجه بود. فقر، بیکاری، ناامنی، ناامیدی شهروندان به از حکومت وحدت ملی و فرار سرمایه از کشور موجب شد که بسیاری کوله بار خود را ببندند و راهی دیار غربت شوند. در پیش گرفتن مهاجرت اما، با سختی های زیادی همراه بود. بسیاری از شهروندان کشور از نصف برگشتانده شدند. بسیاری در دام پلیس کشورهای مختلف قرار گرفتند و مسود آزار و اذیت قرار گرفتند. تعداد زیادی در آنها غرق شدند. جسد تعدادی از شهروندان از آب ها پیدا شد و بسیاری شان کام نهنک ها و حیوانات دریایی را شیرین نمودند. مشکلات اما، تنها به همین جا ختم نمی شود. در کشورهای مقصد نیز شهروندان مهاجر کشور با مشکلات زیادی مواجه بود. است. در مرز شدن از سوی کشور مقصد، دست و پنجه نرم کردن با بیکاری و کیس های پنهانگی از مشکلات دیگر شهروندان بود. است. مهاجرت و دل کندن از محل تولد و کشور خود کار سخت و دشواری است. از آنجا سخت است که تمام خاطرات زندگی خود را با خود می برد. از فامیل و اقارب خود دور می شود. سخت ترین اما، نرسیدن به مقصد و غرق شدن در آب ها و در کام نهنک ها فرو رفتن است.

مهاجرت اما، تنها محدود به رفتن شهروندان کشور به خارج از کشور نبود. بسیاری از

رحیم حمیدی

شهروندان کشور روستاها را خاطر یافتن کار ترک کردند و به شهرها آمدند. با این حال، مهاجرت داخلی نیز بدون مشکل نبوده است. تعدادی از شهروندان در مسیر راه از سوی گروه های دهشت افکن و تروریست گروگان گرفته شدند. بسیاری بر اثر انتحار و انفجار و جنگ جان خود را از دست دادند. سخت ترین مورد سر بردن هفت شهروند کشور توسط تروریست ها بود که در میان آن دختر نه ساله قرار داشت که با بی رحمی زیاد کشته شده بود. همه این ها، دشواری های مهاجرت شهروندان افغانی را نشان می دهد.

شهروندانی که به خاطر بی پولی نتوانستند راهی دیار غربت شود با فقر، بیکاری، ناامنی دست و پنجه نرم کردند. براساس گزارش ها، آمار بیکاری به بالاترین سطح خود رسیده است. بدون کار فقر و گرسنگی مهمان خانه های شهروندان کشور شد. بسیاری از شهروندان تمام روز برای به دست آوردن لقمه نانی دویدند. در این گوشه شهر به آن گوشه شهر رفتند. در این تقلا بسیاری ششان جان خود را از دست دادند. انتحار و

ضربه دیگری بود که شهروندان کشور متقبل شدند. فرار سرمایه هم منجر به افزایش بیکاری شد و گسترش فقر شد. هیچ سیاست و برنامه ای برای جلوگیری از فرار سرمایه روی دست گرفته نشد. مردم در حسرت یافتن کار سال را به پایان رساندند.

در سالی که گذشت یکی از آرزوهای مردم این بود که حکومت و نخبگان سیاسی با پدیده فساد مبارزه کنند. نه تنها که علیه فساد مبارزه صورت نگرفت بلکه پرنده های زیادی فساد افشا شد اما هیچ یک از فاسدان محاکمه نشد. در وزارت های خانه کشور فساد های میلیونی صورت گرفته بود و موارد و میزان فساد آن ها از سوی نهادهای داخلی و بین المللی افشا شد اما حکومت هیچ کام را به پنجه زخمی شدن غیر نظامیان را شاهدهیم. در هر صورت، بسیاری از شهروندان کشور آرزوهای خود را زیر خاک بردند و حسرتی در دل خانواده های گذاشتند. فرار سرمایه به خاطر گسترش ناامنی و کاهش اعتماد مردم به حکومت

بررسی کوتاه چالش های کشور در سال ۱۳۹۴

عبدالله هروی

نمایان ساخت و جان شماری از عزیزان ما را از خانواده های ششان گرفت. مصداق روشن این خشونت و قربانی شهدای گمنام ولایت غزنی است که در زابل قربانی شدند و در کابل بدرقه شدند.

بیکاری گسترده و توقف چرخه اقتصاد کشور از چالش های اساسی دیگر کشور در سال ۱۳۹۴ دانسته می شود. متأسفانه در طی این سال میزان بیکاری در کشور بگونه بسیار تکان دهنده افزایش یافت و سیه شوم خود را بر سرزندگی مردم ما گستراند. به همین ترتیب چرخ اقتصاد کشور نیز به دلیل ناامنی روبه از دیداد و نیز بی کفایتی مدیریتی اقتصادی و اداری کشور از رونق باز افتاده و حتا متوقف گردید. بسیاری از سرمایه داران کشور مجبور شدند سرمایه خود را از کشور خارج نمایند و یا فعالیت کارخانه های خود را متوقف سازند. اگر به آمار و ارقامی که از نهادهای اقتصادی و بازرگانی کشور در ارتباط با بیکاری و فرار سرمایه از کشور و نیز توقف فعالیت های اقتصادی کشور ارایه داده اند توجه نماییم عمق فاجعه بسیار تکان دهنده است. طبیعی است در جامعه ای که امنیت تامین نباشد و بیکاری در آن پیداد کند و چرخه فعالیت اقتصادی و صنعتی نیز متوقف و راکد باشد نباید انتظار داشت که به ثبات و اقتدار دست یابد و یا نسبت به وضعیت امروز و فردای خود خوش بین باشد.

فرار دسته جمعی و سیل آسای هم وطنان از کشور چالش دیگری است که حکومت وحدت ملی در سال ۱۳۹۴ با آن رو بروی بود. هر چند پدیده مهاجرت و فرار از کشور بنا به دلایل مختلف از جمله ناامنی همین بخش های از این ناامنی و موضوعات غرب مانند شیندن و مناطق مرکزی چون غزنی نیز خود را بصورت افعی زخم خورده

از حاکمیت نوین سیاسی و بعد از سقوط طالبان شمرده می شود. اگر این موضوع اندکی شکاف شده و مورد بررسی قرار گیرد از جهات مختلف می تواند مفید واقع گردد و چه بسا منشأ اثر. نخست این که ارزیابی و بررسی رویدادهای سال گذشته در نزدیکی شدن و آشنایی بیشتر با واقعیت های جامعه و کشور است. هم چنین در اثر این آشنایی و نزدیکی شدن به واقعیت ها سبب می گردد که غبار توهم و پندار و تجرید اندیشه ای و بررسی هر رویدادی یا موضوعی درجه آگاهی و تجربه فردی و جمعی را افزایش می دهد. طبیعی خواهد بود که افزایش درجه آگاهی و تجربه در بهبود بخشیدن و نیز پیشگیری از موضوعات و رویداد های نامطلوب موثر واقع خواهد شد. نکته مهم تر این حال که همت و انگیزه دولتداری در میان است و ساختن جامعه و رویداد ها و مسایل جاری در سرنوشت گذشته و حال خود هستیم. هیچ ملتی بدون تفکر و تأمل نسبت به سرنوشت خود و آنچه که پشت سر نهاده است و یا آنچه پیش روی خواهد داشت قادر نگردیده است که تصمیم درست و سازنده اتخاذ نماید. ما ناگزیر هستیم برای بهبود بخشیدن به وضعیت خود و گریز از نابسامانی و پایان بخشیدن به بحران هر لحظه از وقایع و موضوعات زندگی فردی و جمعی خود را به تحلیل و ارزیابی و بررسی بگیرییم. در اینجا با استفاده از فرصت به جرأت می توان گفت یکی از دلایل مهمی که ما نتوانسته ایم از گذشته خود و از سرنوشت عبرت بیاموزیم آن است که با نسبت به رویدادها و موضوعات گذشته و حال خود بیاندیشیدیم و آن را به بررسی و نقد نگرفتیم. امروزه در این

زمینه گفته ایم هرچه با یاد سرنوشت همین است! حال آنکه واقعیت امر غیر این است. بنابراین به تحلیل گرفتن چالش های مهم سال روان هرگز به معنای تکرار جنبه های منفی و آزار دهنده نیست بلکه تلاش و توصیه ای است برای ارزیابی و بررسی و تحلیل مسایل برای رفع کاستی ها و نقایص و بهبود بخشیده به وضعیت آینده خود.

گسترش جنگ و ناامنی یکی از مهم ترین چالش های سال ۱۳۹۴ شمرده می شود. در این سال شاهد بودیم که نه تنها ولایات جنوبی و شرقی کشور بلکه ولایات شمال و شمال شرق و غرب کشور نیز دچار بحران و ناامنی گردید. اگر در شرق کشور ولسوالی های ننگرهار پایگاه داعش قرار گرفت و ده ها هم وطن ما بدست این جنایات کاران قربانی گردیدند در جنوب کشور بازم طالبان تروریست در هلمند و قندهار و... جان ده ها هم وطن ما را سلاخی جنایت و قساوت خود ساختند. به همین ترتیب نام بدخشان و کندز نیز در زمره مناطق نامن و جنگی که هزاران خانواده را آواره و ده ها هم وطن ما را غرق در خون ساختند و ده ها هم وطن دیگر ما معیوب گردیدند در لیست سیاه مناطق ناامن کشور افزوده گردید. هر چند پیرامون چگونگی این رویدادها به ویژه در کندز و بدخشان حرف و حدیث بسیار است که نه می توان آن را نادیده انگاشت ونه می توان بطور مطلق تأیید نمود؛ اما یک نکته مشخص بود و آن این که دشمن توانست ساحه نفوذ خود را گسترش داده و دایره فعالیت خود را کلان گرداند و توانایی مدیریتی اداری و نظامی حکومت را بصورت جدی به چالش بکشاند. همین بخش های از این ناامنی و موضوعات غرب مانند شیندن و مناطق مرکزی چون غزنی نیز خود را بصورت افعی زخم خورده

کارتون روز

روزنامه افغانستان از همه دانشمندان و نویسندگان دعوت به همکاری می نماید. هیئت تحریر در ویرایش مطالب دست باز دارد. مقالات وارده بازگردانده نمی شود. مسئولیت مقالات به عهده نویسندگان آنها است و تنها سرمقاله ییانتگر دیدگاه روزنامه افغانستان میباشد.

روزنامه افغانستان بخش دری و پشتوی روزنامه اوت لوک افغانستان است.

www.dailyafghanistan.com

Email: thedailyafghanistan@yahoo.com

- صاحب امتیاز: دکتر حسین یاسا
مدیر مسول: محمد رضا هویدا
سردبیر: حفیظ الله زکی
کاریکاتوربست: خالق علی زاده

- دبیران: علی اصغر زاهدی، مصطفی جعفری
مسئول وب سایت: غلام عباس اصلان

آدرس: کابل، شهرک امید سبز، فاز چهار، کوچه ششم، خانه نمبر ۱۳۷-۱۳۷

